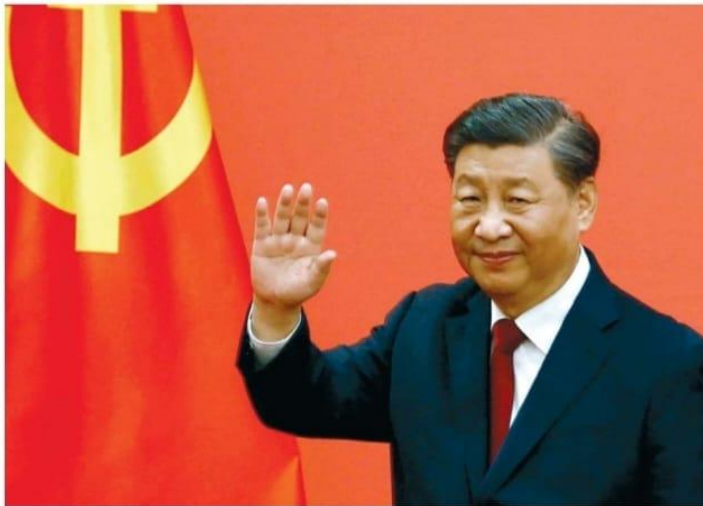

סין ניסתה להחזיק את שני קצותיו של המקל במלחמה בעזה, ואז הגיעו החותיים

בייג'ינג לא בוחלת בביקורת על ישראל והסיקור התקשורתי אנטי־ישראלי מראשית המלחמה • מנגד סין שומרת על האינטרסים הכלכליים ועל פעילות עסקית עם כל הצדדים, ישראל, איראן וגם חמאס • האיום פוטנציאלי על ספינות סיניות יכול לשנות את התמונה

נשיא סין, שי ג'ינפינג. קרא להפסקת העונש הקולקטיבי נגד הפלסטינים מצד ישראל

הזווית הגיאופוליטית

פרשנות ד"ר מיכל זלצרלבית חוקרת של סין בתכנית לימודי אסיה באוניברסיטת בר־אילן

לכן מוקדם עדיין להסיק לגבי העמדה של סין כלפי המשבר הנוכחי במזרח התיכון. ייתכן וגראה שינוי בחודשים הקרובים, הן ברמה ההצהרתית והן ברמה המעשית. בשלב זה בולט כי ברמה ההצהרתית, ישנו שינוי מהעמדות שסין נקטה בעבר כלפי הסכסוך הישראלי-פלסטיני. מיד עם פרוץ המלחמה סין קראה לאיפוק ולהפסקת האלימות של שני הצדדים, אך ללא גינוי הטבח של 7.10 שבציע חמאס. לאחר מכן נברה הביקורת של בייג'ינג על ישראל. בנואמו בפתח ספנת BRICS'ס בנובמבר האחרון קרא נשיא סין, שי ג'ינפינג, להפסקת העונש הקולקטיבי נגד הפלסטינים מצד ישראל ולהפסקת אש מיידיה. התקשורת הסינית, הנשלטת כולה על ידי הממשל, מדהדת את העמדה הזו בסיקור תרדירי ואנטי־ישראלי של המלחמה כבר מראשיתה.

ביטויים אנטישמיים וקונספירציות על שליטה יהודית

ביטויי האנטישמיות החריגים בעוצמתם ברשתות החברתיות בסין הם ביטוי נוסף לעמדה של בייג'ינג. ביטויים אלה הם גם תגובה לסיקור התקשורתי, אבל בסין המשואה הזו של השפעת התקשורת על דעת הקהל אף פעם לא מתקיימת אם השלטון לא מעוניין בה. כלומר, השיח הציבורי נגד ישראל אינו עניין חריש שמגיע כתגובה למלחמות או למבצעים באזור (אם כי העיסוק בישראל הוא שולי יחסית ברשתות החברתיות). לעומת זאת, ביטויים אנטישמיים נגד יהודים, קונספירציות על שליטה יהודית עולמית (תוך התמקדות בפוליטיקה והכלכלה האמריקאית) ואף שימוש ברטרוריקה נאצית הם בהחלט סימן לכך שהשלטון מעוניין לאפשר תמיכה ציבורית בעמדה החריגה שלו במלחמה הנוכחית. קהל היעד של השלטון הסיני הוא הציבור הסיני ושותפיה הכלכליים הרומנגנטים. הציבור הישראלי ממוקם נמוך ברשתות המזון מבחינת האינטרסים הסינים, הרבה אחרי הציבור הרוסי או המצרי לצורך העניין. הדיכוי ההצדתי הוא צד אחד של המקל, צד שסין למדה לשחק בו היטב בורה הבינלאומית תוך הבנת חוקי המשחק, לפיו אפשר להגיד משהו אחד ולעשות כשעה משהו אחר, כמו במקרה של מלחמת רוסיה-אוקראינה. מבחינת גיאופוליטיקה סין מנסה לא להישען יותר מדי על הציר של רוסיה, איראן וצפון קוריאה, שמספקות נשק לחמאס וכמובן

מימון מלא לחיובאללה במקרה של איראן. הציר הזה עלול להציב בעיות מול מדינות נוספות במזרח התיכון, דוגמת סעודיה והאמירויות, שנפגעות מהאיום החותי על הסחר הימי. עם זאת, סין לא מעוניינת להציג תמיכה בעמדה האמריקאית ובמעורבות הבריטית והצרפתית לקדם הסדר מדיני בין ישראל לחיובאללה, תוך תמיכה צבאית וכלכלית בישראל. המשחק הערין הזה מצריך וירטואוזיות דיפלומטית מצד סין. קרי הצהרות רשמיות פרופלסטיות תוך שמירת מרחק מתיווך או מעורבות אקטיבית במצב.

נקטה עמיתות ביחס לאיום החותי עד שהוא הגיע לסיפה

הדיכוי הכלכלי הוא הצד השני של המקל. סין שומרת על האינטרסים והפעילות העסקית שלה עם כל הצדדים, כולל ישראל, איראן, לבנון, מצרים וכפי שפורסם לאחרונה גם עם חמאס. במהלך הלחימה בעזה צה"ל חשף שימוש של חמאס באמצעי לחימה מתוצרת סין, הכולל מחסניות, כוונת ירי, מטולי רימונים, אמצעי שמע מתקדמים ועוד. מדובר בממצאים חרישים אך לא בהכרח מפתיעים. האצבע המאשימה מופנית כמובן נגד איראן, שיתכן ופועלת מאחורי גבה של סין, תרחיש כזה יאפשר לישראל לשמר את היחסים הדיפלומטיים והכלכליים עם סין, תוך בירור הסוגיה בערוצים השאיים בין המדינות. לישראל אין אינטרס להחמיר את המצב הכלכלי במהלך הלחימה, וככל הנראה היכולת להשפיע על סין באפיק הסחר שלה מול איראן היא מוגבלת בכל מקרה.

הכרה באיום על ספינות סיניות יכולה לדרוץ את סין לעמדה מעורבת יותר במלחמה, כדי לשמר את תרמיתה כמעצמה שמסוגלת להגן על האינטרסים שלה במזרח

בלחימה בעזה צה"ל חשף שימוש של חמאס באמצעי לחימה מתוצרת סין. האצבע המאשימה מופנית נגד איראן; תרחיש כזה יאפשר לישראל לשמר יחסים עם סין

האיום החותי הוא סוגיה כלכלית נוספת שמספיקה על האינטרסים הכלכליים הסינים, ומציגה את המורכבות של המעורבות הסינית. סין נמצעת מנקיטת עמדה ברורה בנוגע לאיום הימי, עד לאחרונה. עמיתות זו שירתה את סין כיוון שהן החותים והן הסעודיים עשו שימוש באמצעי לחימה והגנה סינים שהופנו האחר כלפי השני. ההחלטה של סין להפסיק את הגעתה של חברת הספנות הענקית קוסקו לישראל מעידה על שינוי בגישה הסינית כלפי האיום החותי, שנתפס עד כה על ידי סין כאיום ספציפי נגד ספינות ישראליות בלבד. מלבד ההשלכות הכלכליות על הסחר הימי, ישנו גם השלכות על מדיניות החוץ ועל מעמדה של סין. הכרה באיום פוטנציאלי על ספינות סיניות עדיין כדי הפסקת קו הסחר המוביל יכולה לדרוץ את סין לעמדה מעורבת יותר במלחמת חרבות ברזל. זאת כדי לשמר את תרמיתה כמעצמה חזקה שמסוגלת להגן על האינטרסים שלה במזרח התיכון.